

Japan

(Ili kako je plivanje važnije od gramatike...)

Gledam kao i vi ovu strahotu u Japanu i ne prestajem žaliti te ljude, ali ni čuditi se. I zaista je nevjerovatno, bar na prvi pogled, da se najveće ekološke nesreće dešavaju u tehnološki najrazvijenijim zemljama. Sve skupa izgleda kao šahovski previd - ko ne zna, to je ono kada velemaistor ne vidi mat u dva poteza - bez obzira što je svjetski prvak. Kada pogledate ekološku katastrofu u Meksičkom zalivu i ovu u Japanu sličnosti su frapantne bez obzira što je ovu drugu prvostepeno uzrokovala elementarna nepogoda. O čemu je, dakle, riječ?

Pa, kao i uvijek o ljudskoj prirodi koja je vrlo, vrlo sklona samozavaravanju. U njenom ekstremnom slučaju, koji je isto toliko ekstreman koliko je i raširen, svi se ponašamo kao da samo drugi ljudi umiru i uvijek nas strašno i nanovo iznenadi smrt nekog bliskog. A izvedenica tog samozavaravanja je i to da se npr. kod eksploatacije nafte na velikim dubinama NIKADA (ili bar nikada nama) neće desiti kvar tipa koji je uzrokovao sav onaj belaj ili da se u trusnom Japanu NIKADA neće desiti (opet - bar nikada nama) strahovit zemljotres, a ni cunami - pa, zato možemo graditi nuklearke blizu mora pa ako ih 'ne sredi' zemljotres; cunami sigurno hoće... Preoštro, možda? Ne bih rekla. Naime, već sada teoretičari menadžmenta pokušavaju odgonetnuti kako je moguće da u sredinama koje su primjer superuspješnog (bar prividno, kao što se sada vidi) planiranja i upravljanja uopće NEMA planova, čak ni okvirnih, za situacije koje su se desile. Dakle, vjerovali ili ne, Japanci NISU imali ni u nacrtu bilo kakav plan koji bi razmatrao situaciju koja se desila (ali zato filmadžije jesu - film *Potonuće Japana* od prije nekoliko godina sada izgleda kao dokumentarac - što potvrđuje onu novu narodnu *Što Holivud snimi ili je bilo ili će biti...*). Uzalud sva tehnologija, sve znanje i svi *Just In Time* sistemi - zabavljeni visokim tehnologijama ljudi koji žive u Japanu (a, Boga mi, i u USA) su zaboravili napraviti planove za situacije za koje (sada) svi znamo da će se prije ili kasnije desiti... Sve me to podsjetilo na priču koja ide otprilike ovako:

Jednom davno jedan nadaleko čuveni lingvista se ukrca u čamac da ga prevede preko Tigrisa. Vozeći se tako pomalo arogantno upita lađara da li zna gramatiku (arapski jezik je poznat po svojoj slojevitosti i ljepoti - ko ne zna). Lađar odgovori da gramatiku baš i ne zna; na šta lingvistu bahato reče da je zbog toga neznanja pola života proćerdao. Samo što to reče - čamac se prevrnu i obojica završiše u uzburkanoj vodi. Lađar upita lingvistu zna li plivati - kada učenjak odgovori da ne zna, ovaj mu reče da je zbog toga cijeli život proćerdao.

Dakle: dragi moji - prvo plivanje, pa tek onda gramatika.... **B**

Aida Delić,
glavna i odgovorna urednica